

Anexa 1

la Ordinul Ministrului Educației Cercetării și Tineretului . nr. 5952 din 14.11.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA  
PENTRU

DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI  
LITERATURII MAGHIARE

EDUCATOARE

(absolvenți ai școlilor normale și ai colegiilor universitare pedagogice de institutori)

2008  
București

## **A VÉGLEGESÍTŐ VIZSGA TEMATIKÁJA**

### **–Óvónők–**

#### **A didaktikai fokozatok elnyeréséhez az óvónőknek ismerniük kell:**

- Az 1995/84-es Tanügyi Törvényt és a romániai oktatáspolitikai irányelveit
- Az oktatáspolitikát gyakorlatba ültető dokumentumokat (tantervek)
- Az oktatási reform irányelveit
- Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait
- Az óvodai nevelés korszerű módszereit

#### **I. A VIZSGAPROGRAM ALAPELVEI**

- A tantárgypedagógia tartalmának összehangolása a pedagógia, pszichológia, didaktika újabb eredményeivel;
- Az irodalmi, nyelvi és tantárgypedagógiai ismeretek alkalmazása és összehangolása az óvodai tantervvel;
- A tartalmak gyakorlati jellegű alkalmazása
- Az interdiszciplinaritás, a tantárgyterületek (nyelv és irodalom) integrációjának és az alkalmazhatóság elvének az érvényesítése;
- Rugalmas gondolkodás, döntésképeség, kreativitás és együttműködés elvének érvényesítése;

#### **II. ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK**

- A nyelvi, irodalmi ismeretek alkalmazása változatos feladathelyzetekben
- Helyes, a változó kommunikációs helyzetekhez igazodó anyanyelvhasználat
- A nyelvhasználati, irodalomértési képességek működtetése
- Az óvodáskorú gyermek szövegértését segítő tudatos szövegolvasási képesség bizonyítása
- Az óvodai nevelés nevelési fejlődési irányainak ismerete és alkalmazása

#### **III. VIZSGATANTÁRGYAK**

- Román nyelv és irodalom – írásbeli
- Magyar nyelv és irodalom, gyermekirodalom és az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiája – írásbeli
- Pedagógia és pszichológia – írásbeli
- Az Óvodai Tevékenységek Módszertana – szóbeli
- Gyakorlati próba – szakellenőrzés

### **MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM, GYERMEKIRODALOM, ANYANYELVI TANTÁRGYPEDAGÓGIA**

#### **Részletes követelmények:**

1. Kommunikációs helyzetekhez igazodó tudatos és helyes nyelvhasználat
2. A magyar irodalom, gyermekirodalom ismerete, tudatos szövegolvasó képesség és esztétikai magatartás bizonyítása
3. Anyanyelvi és stilisztikai ismeretek alkalmazása
4. Az irodalmi szöveghez és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tanulási helyzetek választása
5. Az óvodai tanterv követelményeit gyakorlatba ültető módszerek, eljárások és eszközök ismerete és alkalmazása
6. Hatékony és alkalmazható tevékenységi tervezetek megvalósítása

#### **Feladattípusok:**

- 1.1. az irodalmi nyelv normáit betartó értekező szöveg alkotása
- 1.2. helyesírási ismeretek alkalmazása
- 2.1. irodalomelméleti ismeretek alkalmazása
- 2.2. adott szöveg értelmezése
- 2.3. adott szöveg műfaji besorolása
- 2.4. az életkori sajátosságokhoz igazodó szövegfeldolgozási technikák ismerete
- 3.1. hangtani ismeretek és ezek alkalmazása
- 3.2. jelentéstani ismeretek és ezek alkalmazása (elsődleges jelentés, átvitt jelentés, rokonértelműség, ellentétes jelentésű szavak, azonos alakú szavak)
- 3.4. szókészlet-tani ismeretek és ezek alkalmazása (szókészlet, szókincs, szókészlet változása)
- 3.4. szófaj-tani, mondattani, szövegtani ismeretek és ezek alkalmazása

- 3.5. stilisztikai ismeretek és ezek alkalmazása
- 4.1. kreativitás és eredetiség a tevékenységek tervezésében
- 4.2. az óvodáskorú gyermek kreativitását fejlesztő módszerek alkalmazása
- 5.1. az Óvodai Tanterv követelményeinek megfelelő módszerek és eljárások választása
- 5.2. a módszerek és eljárások választásának indoklása, magyarázata
- 5.3. tevékenységi típusoknak és életkori sajátosságoknak megfelelő tanulási helyzetek, tevékenységek, módszerek és eljárások választása

## TARTALMAK:

### 1.1. Magyar irodalom és gyermekirodalom

#### I. Irodalomelméleti alapfogalmak:

A lírai műnem főbb műfajai. Verstani alapfogalmak. Szóképek és retorikai alakzatok.

A epikai műnem főbb műfajai. Narrációs eljárások.

#### II. Lírai műfajok:

A dal. Petőfi Sándor, József Attila dalai.

Az epigramma. Janus Pannonius, Vörösmarty Mihály epigrammái.

Az elégia. Berzsenyi Dániel, Tóth Árpád elégiái.

Kötött versformák: a szonett. Juhász Gyula /Tóth Árpád,/József Attila szonettjei

**Követelmény:** szerzőnként két mű alapos ismerete.

#### III. Epikai műfajok:

A novella. Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Tamási Áron novellái.

Regényvázlatok:

- A 19. századi regény: Jókai Mór regényei.

- A 20. századi regény: Móricz Zsigmond/Kosztolányi Dezső, Tamási Áron, Szilágyi István/Kertész Imre regényei.

**Követelmény:** szerzőnként egy mű alapos ismerete.

#### IV. Gyermekirodalom

A népi gyermeklír: mondókatípusok, játékversek, kiszámolók.

A népmese és a népmonda.

A népi gyermekjátékok.

A műköltészeti mese. Benedek Elek meséi, Móricz Zsigmond verses állatmeséi.

Pósa Lajos, Weöres Sándor, Kányádi Sándor. Kovács András Ferenc gyermekversei.

**Követelmény:** szerzőnként/ műfajonként egy mű alapos ismerete.

### 1.2. Magyar nyelv

#### I. Hangtani ismeretek:

A beszédhangok. Magánhangzók és mássalhangzók jellemző jegyei. A beszédhangok egymásra hatásának törvényszerűségei

A szótag és a szótagolás

#### II. A helyesírás alapelvei

#### III. Szókészlet-tani ismeretek:

Alap- és kiegészítő szókészlet

A szókészlet változása (szavak elavulása, új szavak alkotása: szóképzés, szóösszetétel)

#### III. Jelentéstani ismeretek:

A szójelentés. Hangalak és jelentés viszonya (egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak)

#### IV. Szóalaktani ismeretek:

Szótő és toldalékok.

A toldalékok fajtái (képző, jel, rag).

#### V. Szófaj-tani ismeretek:

A szófajok rendszere (ige, névszók, igenevek, határozószók, névelő, névutó, kötőszó, igekötő, segédige, módosítószók, indulatszók)

A szófajok helyesírása

A szófajok stilisztikai értéke

#### VI. Mondattani és szövegtani ismeretek:

Mondat. Szószerkezet. Mondatrész.

A mondatok osztályozásának szempontjai. Mondatfajták. Viszonyok a mondatban

Szövegtípusok (leíró, elbeszélő, érvelő). Szövegműfajok.

### 1.3. Az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiája

I. Az anyanyelvi nevelés Óvodai Tantervben megfogalmazott fejlesztési követelményei, részletes követelményei és viselkedéspéldái

II. A kommunikációs képességek fejlesztése:

Az óvodáskorú gyermek beszédének jellemzői

Beszédfejlesztés a szókincs, a mondat és a szöveg szintjén.

Beszédművelés (beszédlégzés, helyes hangejtés, artikuláció, hangsúly, beszéddallam, metakommunikációs eszközök)

A kommunikációs képességeket fejlesztő anyanyelvi játékok

II. Az óvodai irodalmi nevelés:

A gyermek és irodalom kapcsolata. Az életkori sajátosságoknak megfelelő irodalmi alkotások kiválasztása.

A mesehallgatás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei

A versehallgatás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei

III. Követelmény –szervezési mód–módszer–szemléltető eszköz kapcsolata az anyanyelvi tevékenységeken

Kötött és szabad foglalkozások, játékok

A követelményekhez igazodó módszerek választása

A szemléltető eszköz választásának szempontjai, szerepe

IV. Az előkészítő csoport anyanyelvi fejlesztési követelményei és feladatai

Az olvasás- és írástanítás előkészítése

Hangleválasztás, hangösszevonás képességének fejlesztése

Grafikus jelek, betűelemek formálása képességének fejlesztése

V. Az interdiszciplinaritás és integrált nevelés elve az óvodai anyanyelvi nevelésben.

Komplex óvodai tevékenységek tervezése és szervezése

### AJÁNLOTT KÖNYVÉSZET

1. \*\*\* Az Óvodai Tanterv magyar változata, O.M. 5242/02.10.2006

2. \*\*\* Programa activitatilor instructiv-educative în gradinita de copii, Editura V&I Integral,

3. \*\*\* Documentar metodic, Editura V&I Integral, Bucuresti, 2001.

4. Bálint Péter (szerk.): Közelítések a meséhez. Didakt, Debrecen, 2003.

5. Bettelheim, Bruno: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek (Ford. Kúnos László), Korvina, Budapest, 1985.

6. Dumitrana, Magdalena - "Educarea limbajului în învățământul prescolar" vol.I Comunicarea orală, Editura Compania, Bucuresti, 1999.

8. Gazda Klára: Gyermekvilág Esztelneken. Néprajzi monográfia. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1980.

9. Kolumbus, E.S. - "It is tomorrow yet?" - tradusa în limba română cu titlul "Didactica prescolara" de Magdalena Dumitrana, Editura V&I Integral, Bucuresti, 1998.

10. Landsheere, G., Landsheere, V. - "Definirea obiectivelor educationale" (trad.), E.D.P., Bucuresti, 1979.

11. Mitu, Florica - "Metodica activitatilor de educare a limbajului", Editura Pro Humanitas, Bucuresti, 2000.

12. Zilahy Józsefné: Mese – vers az óvodában I – II. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1995.

13. Petrolay Margit: Könyv a meséről. Trezor Kiadó, Bp., 1996.

14. Szabó Zsolt: Kommunikációs készség és nevelés. Benedek Elek a gyermek- és ifjúsági irodalomért. Korunk, 2002.10.sz

Nota

**Autori:**

• drd. Zs. Ambrus Ágnes – Extensie Universitara a Universitatii Babes-Bolyai - Târgu Secuiesc, Facultate de Psihologie si Stiinte ale Educatiei

• Ágoston Palkó Emese – Colegiul Național "M. Eminescu", Oradea

**Coordonator:**

• Nagy Enikő– Ministerul Educatiei Cercetării și Tineretului,, Directia Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul